בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת אמר רב אדא בר [א] אחא [א]בקודח בתוכו [ב] והא [ב]ממנו [ג] אמר רחמנא [2]ירחצו [ג]לרבות כלי שרת אי הכי כלי חול נמי אמר אביי כלי חול לא מצית אמרת מקל וחומר מכנו ומה כנו שנמשח עמו אינו מקדש כלי חול שאינו נמשח עמו אינו דין שאינו מקדש וכנו מנלן [ד]דתניא ר' יהודה אומר יכול יהא כנו מקדש כדרך שהכיור מקדש תלמוד לומר [3]ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לנחשת הקשתיו ולא לדבר אחר אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מה לכנו שאין עשוי לתוכו תאמר בכלי חול שעשוי לתוכו אלא ממנו [ה]למעוטי כלי חול אי הכי כלי שרת נמי הא רבי רחמנא ירחצו ומה ראית זה טעון משיחה כמוהו וזה אין טעון משיחה כמוהו: אמר ריש לקיש [ו]כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור [ה]לרביעית אינו משלים למעוטי מאי אילימא למעוטי [ז]טיט [ז]הנדוק [ד] היכי דמי [ח]אי דפרה שוחה ושותה ממנו אפי' לרביעית נמי ואי אין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אין משלים אלא למעוטי יכחושין אדומין [ה] אפילו בעינייהו נמי דהא תניא רשב"ג אומר [ט]כל שתחילת ברייתו מן המים מטבילין בו ואמר רב יצחק בר אבדימי [י]מטבילין בעינו של דג אמר רב פפא [ט]למעוטי נתן סאה ונטל סאה [י]דתנן [כ]מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי א"ר יוחנן [כ]עד רובו אמר רב פפא אם קדח בו רביעית מטבילין בו מחטין וצינוריות הואיל ומהכשירא דמקוה אתיא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש מי מקוה כשירים למי כיור למימרא דלא [יא] מים חיים נינהו והתניא [4]במים [יב] ולא ביין במים ולא במזוג במים לרבות שאר מים וק"ו למי כיור מאי ק"ו למי כיור לאו דמים חיים נינהו לא (לקדוש) דקדיש וקדישי מעליותא היא והא תנא רבי [ז] שמואל [ל] מים שאין להם שם לווי

בין שאין בהן רביעית. הלוג מים ואע"ג דליכא [ה] שיעורא [(א)] גבי נטילת ידים לגבי קידוש לא בעינן שיעור: **בקודח** [(ב)] **בתוכו.** קודח דופנו של כיור ותוחב בתוכו כלי קטן ומקלתו לחוץ ויונק מימי הכיור ומוליא [ב] אבל באפיה נפשיה בעינן שיעור ארבעה כהנים: **והא ממנו כתיב.** אמתני' פריך דאמר כל כלי שרת ראויין הם לקדש [י]: **ירחצו.** ובקרבתם אל המזבח ירחצו קרא יתירא הוא האי ירחצו דהא כתיב לעיל מיניה ורחצו ממנו וסמיך ליה בבואם אל אהל מועד ובקרבתם אל המזבח לא לכתוב ירחצו דהא אורחצו הסמוך קאי: **שנמשח עמו.** ונתקדש במשיחתו כמותו אינו מקדש ידים ורגלים: **לנחושת הקשתיו.** לא בהיקשא יליף לה אלא כלומר [דימיתיו לכיור] להיות של נחשת הכן כמו הכיור (דימיתיו לכיור): **ולא לדבר אחר.** לא היקשתי שניהם בפסוק אחד ללמוד שאר דברים ולומר שכנו מקדש כמותו דמדאיצטריך למיכתב נחשת גבי כנו זימנא אחריתי שמע מינה לאו לאקשינהו בעי דאי איתקוש נחשת נמי ניתי בהיקשא אלא שמע מינה למאי [יא] דדמיא פריש בהדיא ולמאי דלא פריש לא דמיא: **לנחשת.** לענין נחשת הקשתיו [יב]: **הקשתיו.** דימיתיו: **כל המשלים למקוה.** במסכת מקוואות (פ"ז מ"א) תנן יש מעלין ולא פוסלין. מעלין משלימין לארבעים סאה. והתם מפרש להו: **משלים למי כיור.** לשיעור ד' כהנים: **לרביעית.** של נטילת ידים אינו משלים: **למעוטי מאי.** אתא דאין משלים לרביעית: **אילימא למעוטי טיט הנדוק.** שהוא מן המעלין את המקוה כדקתני התם: **נדוק** [יג]. דק שראוי להריקו מכלי אל כלי: **אי דפרה שוחה ושותה ממנו.** שאינו עב ליפסל משתיית בהמה: **אפי' לרביעית נמי.** [יד]דכל זמן שנפסלו [יד] משתיית בהמה בין בכלי בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרין: **אפי' למקוה נמי לא.** דלא נדוק [טו] הוא: **יכחושין אדומין.** כמין יתושין בלא כנפים כלרך שגדל בשולי חביות של יין שלנו מנמון. יכחושים דקין אף הן נבראים מן המים: **אפי' בעינייהו נמי.** אם כל המקוה נעשה מהן כשר וריש לקיש נקט לישנא דהשלמה: **בעינו של דג.** דג גדול שנימוק שומן עינו בחורו: **למעוטי נתן סאה ונטל סאה.** למעוטי הנך מינים דתנן בהן לגבי מקוה (שם מ"ב) פעמים מעלין ופעמים אין מעלין מי פירות וכל משקה שאינו מים ותמד משהחמיץ וקתני התם פעמים מעלין פעמים אין מעלין כיצד מקוה שיש בו ל"ט סאין ונפלה סאה מהן לתוכ' לא העלתהו פירוש לא השלימתהו ואף לא פסלתו פעמים דמעלין כיצד היו בתוכו ארבעים סאה מכוונות נתן סאה מאלו המינים ונטל סאה אחר הנתינה כשר דבטלו להנך [טז] קמאי במקוה השלם הילכך כי חזר ונטל לא מיפסיל נמצא שהמקוה הזה נשלם על ידיהם לכשנטל סאה. ודכוותיה בנטילת ידים לא משלמי שאם היתה [יז] בו רביעית מים ונתן ממינים הללו לתוכו רובע רביעית ונטל כנגדם פסולה דלא חשיבא שיעור זוטרא דרביעית לבטוליהו: **עד רובו.** אם עירב בו ממינין הללו עד רובו של מקוה ולא רובו בכלל ע"י נתינת ונטילת סאה כשר: **אם קדח רביעית.** בדופן המקוה והמים נמשכין שם ואף על פי שנתמעטו המים ואין מעורבין מי המקוה באותה קדיחה: **מטבילין בו מחטין כו'.** צינוריות מזלגות קטנות של טווי זהב: **מי מקוה.** אף על פי שאינן חיין: **כשרים.** להשאיב הכיור בתוכו [יח] למלאות מהן ולתת לתוכו: **למימרא דלא.** בעי מים חיים: **והתניא.** בת"כ והקרב והכרעים ירחץ במים ולא במזוג מים ויין מזוגים יחד שני חלקי מים ואחד יין: **שאר מים.** ואפילו מכונסין: **מאי קל וחומר למי כיור לאו** [**למימרא דמים חיים נינהו** [יט]. וה"ק ק"ו] למים חיים הראויין לכיור שכשירין לרחיצת קרבי קדשים: **לא דקדשי.** ומי כיור ממש קא יליף בק"ו שרוחצין במימיו קרבים וק"ו שלהן דקדשי הוא: **והא תנא דבי שמואל.** לא ידענא אהיכא קאי ומיהו שמעינן מינה דהיכא דכתיב מים סתמא אין מי כיור כשרין בו: יכול

בין שאין בהן רביעית. למאי דקמ"ד בלא קודח יש תימה דגרע מנטילת ידים ויש לומר דנטילת ידים נמי כשיש בו רביעית נוטלין אפילו לשנים [ידים פ"א מ"א] והכא בדליכא ביה רביעית מעיקרא: **והא** ממנו אמר רחמנא. פי' בקונטרס דאמתני' (פריך) דאמר כל כלי שרת ראויין לקדש פריך וקשה תיקשה ליה מתניתין [דיומא] (דף מג:) דקתני דכהן גדול מקדש בקיתון של זהב ונראה דקאי אהא דשני בקודח מתוכו [ופריך] והא ממנו אמר רחמנא דאין לקדש אפי' קודח אלא אם כן יהא כמוהו שיהא בו כשיעור: **קודח** מתוכו. פי' שנוטל ממימיו בכלי קטן וכשירה לקדש כיון דבאין מכלי גדול וכה"ג לקמן אם קדח בו רביעית מטבילין בו מחטים וצנוריות דמהכשירות [כא] דמקוה אתו ובקונטרס לא פירש כן: **ק"ו** מכנו. משמע שיש לו תוך ועשוי כמין תיבה פרולה למעלה והכיור יושב עליו ורבי' [כב] פי' כעין יורה כפוייה על פיה ופתחו שוליה: **לרביעית** אינו משלים. פי' בקונטרס לרביעית לנטילת ידים וקשה [כג] תימה והיה נראה לפרש לרביעית היינו להטביל מחטין וצנוריות דבהכי איירי בסוף שמעתא ומיהו נראה כפירוש הקונט' דבימי ר"ל כבר נטלו רביעית דמקוה כדמוכח בנזיר בפרק שלשה מינים (דף לח.): **למעוטי** טיט הנדוק. אע"ג דמשלים למי מקוה אין מטבילין בו כדאמר בפרק קמא דסוכה (דף יט.) גבי אויר מצטרף ואין ישינים תחתיו ופריך מי איכא מידי דאיהו לא חזי ומצטרף וקאמר טיט הנדוק יוכיח ולא כמו שפירש שם בקונטרס דאע"ג דמשלים כדתנן במסכת מקוואות פ"ז [כד] אלו מעלין ולא פוסלין מי [כה] השלג והברד וטיט הנדוק מכל מקום אם עשה מקוה שלם מטיט הנדוק לא עלתה לו טבילה דלפירושו אין זה יוכיח דטיט הנדוק בשעה שהוא משלים חזי לטבילה ולא דמי [לאויר] דאין ישינים תחתיו אפי' בשעה שהוא משלים לפיכך נראה [דטיט הנדוק נמי] אפי' בשעה שמצטרף אין מטבילין בו והכי תנן במסכת מקוואות פ"ב (מ"י) מקוה שיש בו מ' סאה [כה] וטיט רבי אליעזר אומר מטבילין במים ואין מטבילין בטיט רבי יהושע אומר בטיט [כו] ובמים באיזה טיט אמרו בטיט שהמים לפין על גביו ואם היו המים מצד אחד מודה רבי יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה יורד מאליו בתוכו [כז] דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מקום שאין קנה המדה עומד אבא אליעזר [בן דילאי] אומר מקום שהמשקולת יורדת רבי אליעזר אומר היורד בפי חבית רבי שמעון אומר היורד [כח] בשפופרת הנוד רבי אליעזר ברבי צדוק אומר הנמדד בלוג והיינו טיט הנדוק דסוכה (דף יט:) דלאמר יוכיח [דכשהטיט מצד א' מצטרף לכ"ע ואין מטבילין בו]: **אפילו** לרביעית. כאן פי' בקונטרס דאמרינן פרק כל הבשר (חולין דף קו.) מים שנפסלו משתיית בהמה בין בכלים בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרים ואינו כן דהתם תניא בהדיא בקרקע כשירים ופליגי התם באפסקא בכת בירתא אבל במקומן כשירין לכולי עלמא ואפי' [כט] מקוה והא דקאמר הכא אי אין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אינו משלים לא קשיא מידי דהתם במים צלולים איירי בלא טיט אלא שהם סרוחים ונפסלו משתיית בהמה והכא איירי במים עבים שנפסלו על ידי טיט המעורב בהן ויש תימה מנא ליה האי שיעורא דכל הני תנאי דמסכת מקוואות (פ"ב) לא איירו בשתיית פרה [ט]: **נתן** סאה כשר. במי פירות איירי כדפי' פרק הערל (יבמות דף פב:) אבל מים שאובין אפי' כל היום כולו [כשר דלראשון ראשון] בטל ויש תימה דגבי קרב וכרעים דרשינן במים ולא במזוג והכא גבי כיור [ל] כתיב במים ומכשרינן במזוג: **והא** תנא רבי שמואל. פי' בקונטרס לא ידענא אהיכא קאי ומיהו בתורת כהנים תניא [מ] [והקרב והכרעים ירחץ במים ולא ביין ולא במזוג במים לרבות שאר מים] [ל] יכול שאני מרבה אף מי תותין תלמוד לומר מים מים שאין להם שם לווי יצאו אלו שיש להם שם לווי:

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה יא בהשגה וסמג עשין קעה:
נז ב ג מיי' שם הלכה י:
נח ד מיי' שם הלכה י"ב:
ה פי"א מהלכות מקוואות הלכה ט ועיין כ"מ:
נט ו מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הל"ב ומיי' פ"ח מהל' מקוואות הל"ט סמג עשין רמח טוש"ע או"ח סי' קס סעיף ט:
ס ז ח מיי' שם הלכה יא טוש"ע יו"ד סימן רא סעיף לג וטוש"ע או"ח סימן קס סעיף י:
סא ט מיי' פ"ז שם הלכה י:
סב י כ מיי' פרק ד שם הלכה ז טוש"ע יו"ד סי' רא סעיף לד:
סג ל מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה ו:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בין וכו' לגבי נטילת: (ב) ד"ה בקודח מתוכו כצ"ל וכן בגמרא:

◆

מוסף רש"י

אלא ממנו למעוטי כלי חול. דרחצו ממנו כתיב, וכי איתרבו שאר כלים לקדש דומיא דידיה איתרבו (לעיל כ:). **טיט הנדוק.** שראוי להריקו מכלי אל כלי, כגון שטיח בן (סוכה יט.). **נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר.** גבי שאר משקין ומי פירות ותמד שהחמיץ קאי במס' מקוואות, ולשמועינן דאע"ג דחזר ונטל ואיכא למימר הא חסר ליה מקוה, שהסאה הזאת אין משלימתו שאין ראויה למקוה, אפ"ה כשר דמכי יהבו לגביה בטל ליה והוו להו מ' והא סלק ראוין וכי שקל חד סאה פשו מ', אבל איפכא לא דכי נטל סאה ברישא חסר ליה וכי הדר מליא הוי"ל מקוה חסר דמשקין הללו אין משלימין את המקוה (יבמות פב:):

◆

שיטה מקובצת (המשך)

דלת"כ לא היה יכול לקדש מתוכו (תו' הרא"ש): **ד"ה אפילו.** ויש תימה מנ"ל האי שיעורא כו'. גליון, ונראה דהתם לא איירי אלא לענין השלמה במים מבלע בין קנה יורד ואין קנה יורד ואינך פליגי במפרש התם, אבל הכא איירי בהטבלה בטיט עצמו ובקנה יורד עצמו איכא לאפלוגי, ולא משכחת ליה אלא בין שוחה ושותה הפרה לאין שוחה ושותה (תו' הרא"ש):

מכאן שייך לעמוד הבא

יבול בן גבר פסול. תימה מיפוק ליה שהיא זר. וי"ל דפסול דורות לא שייך אלא מבני ישראל (הרא"ש): **מתוך שאריכה בצבור כו'.** [illegible]

מסורת הש"ס

א) ת"כ ויקרא נדבה פרש' ו ה"ז, ב) ירושלמי ברכות פ"ז ה"א, סוכה פ"א ה"א, ג) [בסוכה יט: וכן גרס פ"ז דמקוואות מ"א הנדוק גרי"ס, וכן בפי' הרמב"ם והרע"ב מברטנורא והתוי"ט גרסו כולם וכן פרש"י בסוכה יט: הנדוק שראוי להריקו מכלי אל כלי כו', ולע"ק בפרש"י דהכא ד"ה נדוק], ד) יבמות פב: מקוואות פ"ז מ"ב, ירושל' תרומות פ"ה ה"ב, ה) [תו"כ נדבה פ"ו ה"ז, פ"ז ה"ד, צו פ"ז ה"ג, וע' לקמן צו.], ו) תו"כ שמיני פרשה ח ה"א, ז) חולין קו., ח) ב"א, ט) וע"ע תו' סוכה יט: ד"ה טיט, י) [בת"כ שלפנינו לא נמצא עדיין], כ) [ע' גרי"ס ריש פי"ד דנגעים ד"ה מים חיים כו' ושמא אהך מתניתא קאי ע"ש שגם הת"כ שהעתיק כה"ל מים חיים ולא מלוחים ולא פושרים ולא המכזבים כו' לא נמצא עדיין בת"כ שלפנינו, אבל הנצי"ב ז"ל ציין דנמצא בת"כ פ' שמיני פ"ח ה"א לענין הכשר אוכלין לקבל טומאה:

◆

תורה אור השלם

1. וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: שמות ל, יט
2. בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: שמות מ, לב
3. וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: שמות ל, יח
4. וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא א, יג

◆

שינויי נוסחאות

א] בר אהבה (עי' ש"מ): ב] נ"ל מתוכו (הגי' הב"ח ברש"י). וכ"ה בכתה"י ובדפ"י לפי' ובתוס': ג] ממנו כתיב (שמ"ק. וכ"ה ברש"י): ד] בכ"ל הנדוק, וכן בשמ"ק, וכן הגיה יעב"ץ גם ברש"י ותוס', וער' מפרשים: ה] בכ"ל נוסף אי הכי: ו] דלא בעינן מים חיים והתניא (כ"י וכו'), וער' רש"י. וכן בהמשך גי' כ"ל לאו דבעינן מים חיים: ז] נ"ל דבי (ש"מ והגרי"ב). וכל"ל בתוס': ח] כ"ל דבעינן (גליון וש"מ): ט] כ"ל ומוציא ואותו כלי אינו צריך להחזיק רביעית אבל בכיור עצמו בעינן שיעור כו' (גליון וכת"י בש"מ): י] לקדש דהא ממנו כתיב דמשמע דווקא ממש מן הכיור (ש"מ וכת"י): יא] למאי דפריש בהדיא דמיא דלא פריש לא (כ"י): יב] הקשתיו נמחק (ש"מ): יג] נדוק דק שראוי כצ"ל (ש"מ, וע' אות ד' ומפרשים אות ג: יד] שלא נפסלו משתיית בהמה ולא נעשה בהם מלאכה כשרים לידים, דהכי תנן התם ומייתי לה בפ' כל הבשר מים שנפסלו משתית בהמה כו' (ש"מ): טו] נ"ל נדוק, וכן בתוס' (שמ"ק): טז] נ"ל הנך (שמ"ק): יז] היתה רביעית מים כו' הללו לתוכן כו' ונטל כנגדו כו' כצ"ל (שמ"ק): יח] לתוכו או למלאות כצ"ל (ש"מ): יט] נינהו בתמיה (ש"מ): כ] דכיור זה מקומו אחר ד"ה קודח (מהרש"ק ש"מ): כא] דמהכשירא (ש"מ): כב] ורש"י פי' בחומש כצ"ל (ש"מ): כג] וקצת היה נר' לפרש כצ"ל (ש"מ ובה"י), ועי' לק"ק וביפ"ת שמגלה גירסתו: כד] תיבת מי נמחק (רש"ש וכ"ה במשניות): כה] סאה מים וטיט (ש"מ וכ"ה במשניות): כו] נ"ל במים ובטיט (רש"ש וכ"ה במשניות): כז] בתוכו נמחק (ש"מ וכ"ה במשניות): כח] נ"ל הנכנס (ש"מ): כט] ואפילו מקוה נמחק, ונ"ל דהא מקוה ניטהר (רא"ש): ל] נ"ל טבילה (ש"מ): לא] אלו נ"ל ליבא:

◆

שיטה מקובצת

[illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones